

Można już prowadzić inwentaryzację

I. Trzeba przeprowadzić inwentaryzację za 2023 rok

Zasady inwentaryzacji poszczególnych składników aktywów i pasywów określają przepisy rozdziału 3 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości. Z ustawy wynika, że inwentaryzację aktywów i pasywów przeprowadza się na ostatni dzień każdego roku obrotowego. Celem jej przeprowadzenia jest ustalenie rzeczywistego stanu składników majątku (aktywów) i źródeł ich pochodzenia (pasywów), zidentyfikowanie różnic inwentaryzacyjnych, przyczyn ich powstania oraz ich odpowiednie rozliczenie w księgach rachunkowych. Inwentaryzację przeprowadza się z wykorzystaniem jednej z trzech metod.

Jednostki, których rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy, mogą przeprowadzać inwentaryzację w drodze spisu z natury w okresie od października do 15 stycznia następnego roku. Wcześniejsze, czyli przed zakończeniem roku obrotowego, przeprowadzenie inwentaryzacji nie jest możliwe w przypadku, gdy odbywa się ona drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami.

II. Inwentaryzację większości aktywów przeprowadza się spisem z natury

Inwentaryzację aktywów pieniężnych (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych), papierów wartościowych w postaci materialnej, rzeczowych składników aktywów obrotowych, środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie, przeprowadza się drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic. Zgodnie z obowiązującymi przepisami aktywa trwałe to wszystkie te elementy składowe majątku przedsiębiorstwa, które cechują się okresem użytkowania dłuższym niż 12 miesięcy. Aktywa trwałe można podzielić przy tym na następujące kategorie: wartości niematerialne i prawne, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe, rzeczowe aktywa trwałe, długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

III. Aktywa finansowe inwentaryzuje się poprzez potwierdzenie sald

Inwentaryzacje aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych lub przechowywanych przez inne jednostki, w tym papierów wartościowych w formie zdemateryalizowanej, należności, w tym udzielonych pożyczek, oraz powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów, przeprowadza się drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

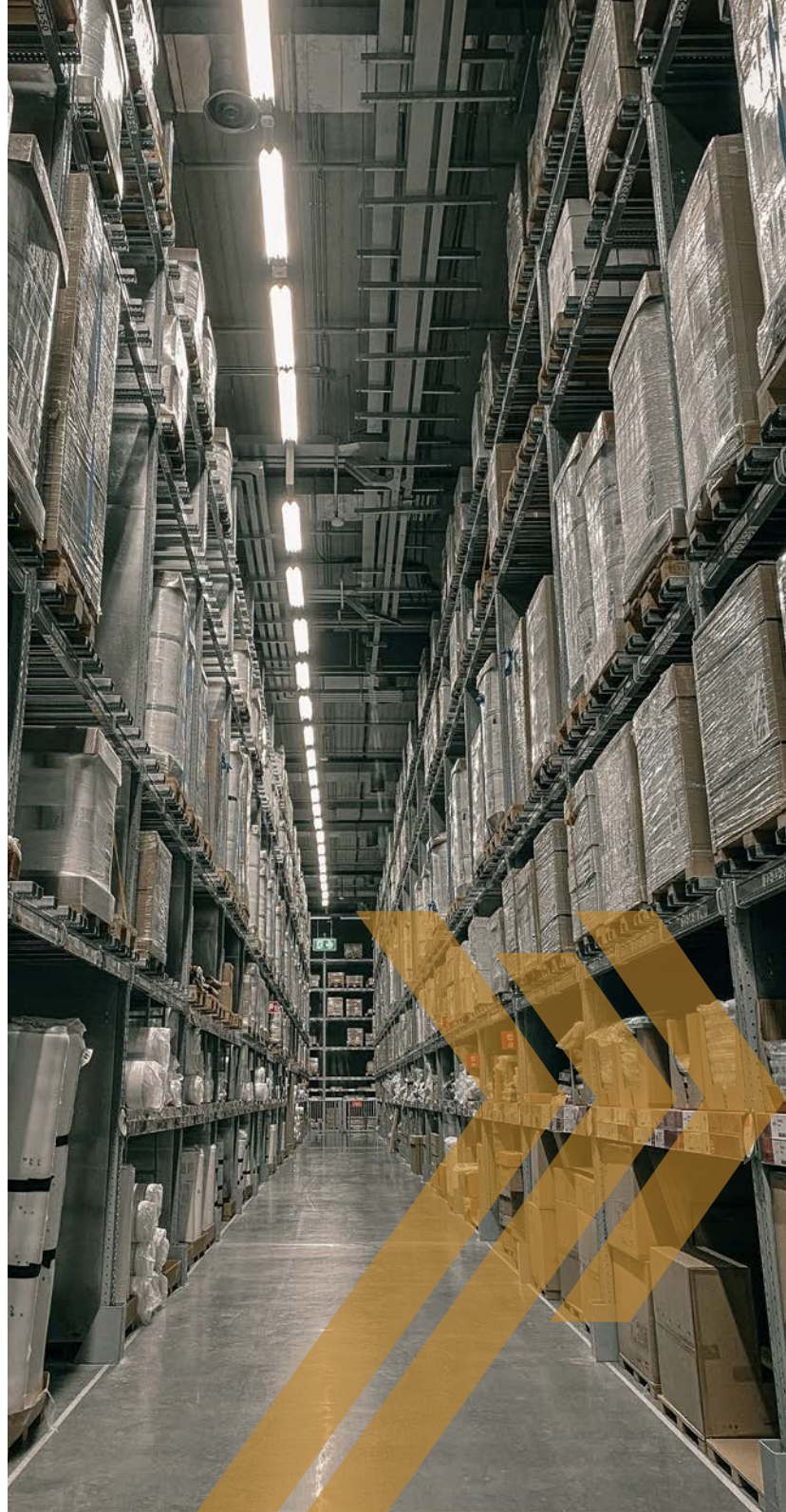

IV. Niektóre składniki inwentaryzuje się poprzez porównanie ksiąg i dokumentów

Inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, a w bankach również należności zagrożonych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych, a także aktywów i pasywów nie objętych innymi metodami (spis z natury lub uzgodnienie sald) oraz objętych nimi, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe, przeprowadza się drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

V. Inwentaryzację można rozpocząć już na trzy miesiące przed końcem roku

Inwentaryzację aktywów i pasywów przeprowadza się co do zasady na ostatni dzień każdego roku obrotowego. Ustawa o rachunkowości wprowadza jednak ułatwienia polegające na wskazaniu terminów szczególnych, których zachowanie pozwala uznać termin (ostatni dzień roku) i częstotliwość (każdego roku) przeprowadzonej inwentaryzacji za dotrzymane w odniesieniu do poszczególnych składników podlegających inwentaryzacji. I tak termin i częstotliwość inwentaryzacji uważa się za dotrzymane jeżeli inwentaryzacja składników aktywów - z wyłączeniem aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów, towarów i produktów gotowych - rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15. dnia następnego roku. Ułatwienie polegające na rozpoczęciu inwentaryzacji nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończenie do 15. dnia następnego roku, dotyczą dwóch z trzech metod przeprowadzania inwentaryzacji, tj. spisu z natury i potwierdzenia salda. Inwentaryzacja prowadzona drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników powinna zostać przeprowadzona na ostatni dzień roku obrotowego.

VI. Dokładne daty i procedurę inwentaryzacji określa kierownik jednostki

Ustawa o rachunkowości określa składniki aktywów i pasywów podlegające inwentaryzacji, terminy i metody jej przeprowadzenia. Nie reguluje ona natomiast zagadnień szczegółowego sposobu przeprowadzenia inwentaryzacji, zasad jej udokumentowania, w tym dat sporządzenia protokołów z inwentaryzacji i dat wydruków zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych, czy też dat zestawienia sald inwentaryzowanej grupy składników aktywów. Są to bowiem zagadnienia techniczno-organizacyjne i powinny zostać ustalone przez kierownika jednostki. Elementy te, w przypadku, gdy inwentaryzacja ma rozpocząć się 1 października powinny być oczywiście ustalone i przyjęte przed tą datą.

VII. Potrzebne jest zarządzenie oraz instrukcja inwentaryzacji

Za inwentaryzację odpowiada kierownik jednostki. Ustawa o rachunkowości wymaga przy tym, aby inwentaryzacja przeprowadzona została na podstawie zarządzenia w sprawie inwentaryzacji oraz instrukcji inwentaryzacyjnej. Powinna ona zawierać m.in. informacje o: organizacji i przebiegu inwentaryzacji, jej zasadach, metodach oraz sposobach rozliczenia i wyceny wyników; wyborze procedur liczenia i zapisywania poszczególnych rodzajów zapasów (liczenie, ważenie, obmiar, szacunek) oraz ustalonych harmonogramach; zasadach powoływania członków komisji inwentaryzacyjnej i zespołów spisowych oraz ich kompetencjach; oddzielnym inwentaryzowaniu wszystkich aktywów: wolnostojących, o obniżonej przydatności gospodarczej lub będących własnością stron trzecich; sposobie kontroli formularzy inwentaryzacyjnych; zagwarantowaniu kontroli obrotu w czasie spisu z natury, aby wynik inwentaryzacji nie był zniekształcony przez prowadzone na bieżąco czynności; ustaleniu stopnia zaawansowania produkcji niezakończonych; ewentualnych uproszczeniach stosowanych w trakcie inwentaryzacji; opisie niezbędnych dokumentów, czyli zarządzenia o wdrożeniu instrukcji inwentaryzacyjnej, zarządzenia zarządu w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji, oświadczenia osoby materialnie odpowiedzialnej przed inwentaryzacją oraz protokołu z przebiegu inwentaryzacji.

EDYTA KALIŃSKA
Partner Zarządzający
Działem Rewizji
Finansowej BDO
tel.: +48 61 622 57 00
Edyta.Kalinska@bdo.pl

VIII. Uproszczone metody inwentaryzacji nie powinny zastępować spisu z natury

Komitet Standardów Rachunkowości w rekomendacjach do sprawozdań finansowych stwierdził, że stosowanie uproszczonych metod inwentaryzacji, a szczególnie zastąpienie spisu z natury weryfikacją wartości składników (weryfikacja stanu) poprzez porównanie danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami, powinno następować jedynie w wyjątkowych sytuacjach, a konieczność każdorazowego zastosowania uproszczenia wymaga uzasadnienia przez kierownika jednostki.

Niniejszy materiał
nie stanowi
wyczerpującej
informacji,
ani nie stanowi opinii.
Przed podjęciem
jakichkolwiek decyzji
prosimy o zasięgnięcie
szczegółowej porady.

BDO to międzynarodowa sieć niezależnych firm audytorsko – doradczych, których współpraca koordynowana jest z centralnego biura w Brukseli. Początki BDO sięgają 1963 roku. W Polsce BDO działa od 1991 roku. Mamy 5 biur, w: Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach.

BDO od lat doceniane jest w prestiżowych Rankingach dotyczących działalności m.in. Działów: Audytu oraz Doradztwa Podatkowego.

Ostatnie wyróżnienia dla firmy dotyczą Rankingów:

Firm i Doradców Podatkowych Dziennika Gazety Prawnej za 2022 rok:

- I miejsce Najlepsza Firma Doradztwa Podatkowego w kategorii firm średnich Rzeczypospolitej i Parkietu za 2022 rok:
- Najbardziej Aktywna Firma na Giełdzie (IV miejsce)
- Najlepsza Firma Audytorska (V miejsce)
- Najlepsza Firma badająca spółki giełdowe (VI miejsce)

BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, ul. Postępu 12, 02–676 Warszawa;
tel.: +48 22 543 16 00, fax: +48 22 543 16 01, e-mail: office@bdo.pl

BDO